

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р арх. Димитър Власарев,
Висше строително училище "Любен Каравелов",
Архитектурен факултет, град София
Председател на Научното жури, определено със Заповед
№.1165/04.11.2016 г.
на Ректора на ВСУ "Любен Каравелов"
– гр. София

за докторантския труд „ ЛАНДШАФТНО - УСТРОЙСТВЕНИ, КОМПОЗИЦИОННИ И ДЕНДРОЛОГИЧНИ ОСОБЕНОСТИ НА ДВОРЦОВИТЕ ПАРКОВЕ В БЪЛГАРИЯ (СРАВНЯВАНЕТО ИМ С АНАЛОЗИ В КРИМ) „ с автор ландш. арх. Цветелина Николова Йорданова и научен консултант - проф. д-р арх. Борислав Борисов, за получаване на научна степен „Доктор“ по професионално направление 5.7. "Архитектура, строителство и геодезия", научна специалност „ Териториално, ландшафтно устройство и градоустройство", шифър 02.17.09

Докторантският труд „ЛАНДШАФТНО - УСТРОЙСТВЕНИ, КОМПОЗИЦИОННИ И ДЕНДРОЛОГИЧНИ ОСОБЕНОСТИ НА ДВОРЦОВИТЕ ПАРКОВЕ В БЪЛГАРИЯ (СРАВНЯВАНЕТО ИМ С АНАЛОЗИ В КРИМ)“ е самостоятелна научно-изследователска разработка на ландш. арх. Цветелина Николова Йорданова по изследвания, проведени в ВСУ" Любен Каравелов" – гр. София. Научен консултант на докторанта е проф. д-р арх. Борислав Борисов, декан на архитектурния факултет. Със заповед № 1165/04.11.2016 г. на Ректора на ВСУ" Любен Каравелов", гр. София, съм назначен за член на Научното жури по процедурата за защита на дисертацията на ландш. арх. Цветелина Николова Йорданова, като на първото заседание от 04.01.2017г. на журито съм избран за председател.

Представеният труд съдържа 279 страници, включващи публикации по темата, **посочени на стр. 235 в дисертацията**, а именно:

Публикации свързани с темата на дисертационния труд (общо 7 броя):
списание АРХИТЕКТУРА:

1. бр. 2 2013 „Приказки от миналото непознатият Евксиноград“, стр. 54-61
2. бр. 2/2014 „Многото лица на Алупкински парк“ стр. 60-65

Научни публикации:

списание АРХИТЕКТУРА:

3. бр. 5/2013 – „ Зелени метаморфози на градската тъкан в съвременен Китай“

4. бр. 1/2015 -Pasona office building – Инкорпориране на земеделието в градската тъкан стр. 52-55
Доклади на научни конференции, свързани с темата на дисертационния труд:
5. „Евксиноград – първият дворецов парк в България“ - X - ти изкуствоведски четения БАН, 2012“Отражение на европейското градинско – парково изкуство в България – дворецовите паркове Евксиноград и Врана” – XII изкуствоведски четения БАН, София, 12 – 16 Май 2014 г.
6. 14th INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE VSU’2014 Дворцовите паркове в България –наследството на една епоха, София, 5-6 Юни 2014 г.
7. XIV МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ ВСУ’2015, Хоризонтална проекция на композицията на дворецов парк „Евксиноград“. Класически композиционни принципи, използвани при планирането му, 4-5 Юни 2015 г.

Авторът посочва 223 бр. снимки, 51 бр. архивни, 82 броя авторски и 57 бр. чертежи, диаграми и графики. Схеми, от които 9 броя архивни и 26 бр. авторски както и 17 бр. авторски таблици, за които липсва опис и номерация на таблиците и фигурите в дисертацията, от което не става ясно, кой е авторския принос по изготвянето на същите.

Кратки биографични данни :

Цветелина Николова Йорданова е родена на 28 Август 1975 г. в гр. Панагюрище. Студентка в Лесотехнически университет от 1995 до 2000 г., като придобива магистърска степен по Ландшафтна архитектура със среден успех много добър 5.42. От 1998 г. проектант на свободна практика, пълноправен член на КАБ. Член на редакционния съвет на сп. Архитектура от 2013 г.

Общо описание на представения докторантски труд:

Включва „Въведение“, „Част първа – теоретично проследяване на историческото развитите“, „Част втора – ландшафтно – устройствени, композиционни и дендрологични особености“, „Част трета – резултати“ и „Част четвърта – заключение“.

В приложение са посочени, общо 55 бр. стр. терминологичен речник, библиография на български автори, библиография на чужди автори и чужди научни издания (бюлетини), както и интернет източници.

Приложени са опис на архивни материали; 8 бр. приложения и 4 бр. панорамни снимки от 1890г.

Във „**Въведение**“ се анализира актуалността на проблема. Определен е обектът и предметът на изследването на базата на дисертационна схема, методичният подход, който се основава на анализа на нашия и чужд опит и съпоставяне на аналогични примери от руската пейзажна архитектура на полуостров Крим. Формулирани са задачите на изследването, обхвата и предмета на изследването включващ дворецовите паркове „Евксиноград“, „Врана“ и

„Кричим“ съпоставени с руските дворцови паркове „Алупкински“ и „Массандровски“ в Крим, както и композиционен анализ по компоненти:

- архитектурни обеми, вертикална планировка, растителност, открити пространства, алейна мрежа, водни площи и паркова мебел.

„Част първа – теоретично проследяване на историческото развитие“ – включва кратък обзор на предложената периодизация за всеки един от разглежданите Български дворцови паркове (пет етапа). Първи етап от възкачването на Фердинанд на престола до детронирането му. Втори етап края на първата световна война началото на 30-те години (начало на икономически подем за българското царство). Трети етап включва периода на 30-те години до деветосептемврийския преврат 1944г. Четвърти етап включва социалистическия период до 1989г. Пети етап включва периода на демократичното развитие на страната след 1989 година. Авторът проследява аналогични етапи в развитието и на Кримските паркове, като изследва аналогични процеси от разглежданите примери в Русия и България на базата на хронологичното им развитие и сравнителния анализ. Като препоръка, авторът е следвало да разшири обзора на изследването си на база проблемите и опазването на историческите паркове и градини, като световно културно наследство, включително и от наши автори – проф. арх. Делчо Сугарев и др.

„Част втора – ландшафтно – устройствени, композиционни и дендрологични особености“ – включва анализ на композицията на парк „Евксиноград“, неговото зонироване (4 бр. зони) с използване на проучвания от предишни автори (Георги Радославов) на базата на анализирана геометрична композиция, съпоставена в сходство с парковете на Австро-Унгария и Германия. Изготвени са Анограма и Алтограма, на дворцовия парк „Евксиноград“. Установена е функционална зависимост на отстоянията на растенията спрямо тяхната височина посочени в таблица и графика базирайки се на предложената периодизация на „Фомина“-дисертация Висш лесотехнически факултет 1969г., при анализа на парка „Врана“. За парка „Евксиноград“ се посочва сходство на площоразпределението открити залесени пространства и алейна мрежа, като разликата е между широколистната и иглолистната растителност. Направен е анализ на площоразпределението на двата дворцови парка. За основен извод е посочен „смесен“ стил на композицията на разглежданите паркове.

„Част трета – резултати“ – Резултатите от изследването са на база историческото проучване и документиране, природоклиматичните характеристики главно касаещи парка „Евксиноград“, следва да присъства по-осезателното разработване на методика за документиране на съществуващите паркове, като резултат на ясно мотивирана и дефинирана система на изследване. Не са разгледани достатъчно резултатите от изследването за парка „Врана“, парка „Кричим“, а също така не се споменават особеностите и възможностите на

дворцовия комплекс „Балчик“. По същество като функции дворецките комплекси би следвало да се третират, като извънградски резиденции, летни резиденции и ловни такива, строени от българските царе на третото българско царство. Не малка част от площоразпределението, при направения анализ на автора включваща повече от една трета, са стопански територии обслужващи парковете. Поставените проблеми по експлоатацията, обслужването и атракциите в бъдещото развитие на дворецките паркове би следвало да бъдат търсени именно и в тази част от площта им, с оглед икономическата и стопанска целесъобразност по отношение поддръжка, обновяване и стопанисване на територията, за което липсват конкретни мерки в дисертацията – като пример, винарската изба на дворецовият комплекс „Евксиноград“, ловното стопанство – „Кричим“, както и стопанската част от дворецовия комплекс „Врана“.

„Част четвърта – заключение“ – Направените анализи от автора на дисертацията би следвало да бъдат синтезирани на базата на положителните и отрицателни характеристики на устройствените мерки, във връзка SWOT анализ, широко популярна техника от стратегическото управление и планиране, разработена от Алберт Хъмфри. Това се прави, защото промените, които са настъпили на съвременния етап следва да съответстват на цялостната ситуация на дворецките паркове, анализирани от автора на дисертацията. Посочените приноси (9 бр.) би следвало да се трансформират, като **два броя научно приложни приноси**, включващи опит за съставяне на методика за документиране на паркова среда и основни мерки за опазване на дворецките паркове. За чисто приложни приноси, могат да се посочат мерките за проектиране, при обновяване на дворецките паркове, а именно обновяване на автентични композиционни ядра и алейна мрежа в близък до оригинала вид и второ възстановяване на видовото разнообразие от дендрологичния състав.

Докторантът прави опит за доразвитие на методика за обновяване на дворецките паркове, като въвежда практически мерки за опазване на културно-историческия им характер и създаване на устойчива паркова среда. От тази гледна точка бих препоръчал на докторанта да продължи своите изследвания за обогатяване на съществуващата нормативна рамка, касаеща нормите по устройство на озеленените територии.

Оценявайки разработения докторантски труд на тема „ Ландшафтно – устройствени, композиционни и дендролочни особености на дворецките паркове в България(сравняването им с аналози в Крим ” и във връзка с направеното по горе заключение, предлагам на почитаемото жури, ландш. арх. Цветелина Николова Йорданова да получи научната степен „Доктор“ по професионално направление 5.7. ”Архитектура, строителство и геодезия“, научна специалност „ Териториално, ландшафтно устройство и градоустройство“, шифър 02.17.09